

N:o 63.

Af herr **Boman**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inköp för statens räkning af aktiebolaget Svappavaara malmfält tillhöriga grufvor m. m.

I Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen n:o 176 föreslås: dels ett inköp af aktiebolaget Svappavaara malmfält tillhörig egendom för en köpeskilling af 8,500,000 kronor, dels att af denna köpeskilling 5,000,000 kronor skola utgå från Riksgäldskontoret, samt återstoden 3,500,000 kronor erhållas från aktiebolaget Luossavaara-Kiirunavaara, mot vissa detta bolag tillerkända fördelar enligt särskildt upprättadt kontraktförslag.

Utan att här ingå på frågan, huruvida det föreslagna köpet af Svappavaara malmfält m. m. bör komma till stånd eller ej, synas mig starka skäl tala för att, om så sker, hela köpeskillingen måtte utgå från riksgäldskontoret.

Ett godkännande af det föreslagna aftalet med Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag skulle nämligen utöfva inverkan, till statens nackdel, å det lösenbelopp, staten enligt 1907 års kontrakt har att erlägga för stamaktierna i bolaget, för den händelse staten skulle önska begagna sig af sin lösningsrätt.

§ 9 i 1907 års kontrakt bestämmer, att till grund för lösensumman skall läggas den uppskattade medelnettovinsten å 30 millioner ton Kiirunavaaramalm och 7,5 millioner ton Gellivaremalm, brutna under åren 1920—1929. Det nu föreliggande kontraktförslaget föreslår visserligen ej någon ändring i denna bestämmelse, men enligt § 3 i årets kontraktförslag berättigas bolaget att för 1920 öka sin brytning med 450,000 ton och för hvardera af åren 1921—1929 med 600,000 ton malm, allt utöfver hvad 1907 års kontrakt medgifver. Nu torde det vara allmänt känt och obestridligt, att i hvarje affär finnas en del utgiftsposter och omkostnader,

som icke alls ökas därför, att omsättningen ökas, andra, som vid en ökad omsättning väl ökas, men ingalunda i samma progression som rörelsen förstoras.

I ett aktiebolag, som det nu ifrågavarande företaget, höra till dylika utgifter kostnaderna för administration och teknisk ledning m. m.

Genom att, såsom nu ifrågasättes, öka den medgifna utskeppningen med nära 20 % under de 10 år, då medelnettovinsten för hvarje bruten ton öfvar inflytande å lösensumman, höjes därför utan minsta tvifvel denna. Att angifva, huru stor vinstökningen blir, är tydligen omöjligt; men antaget att fördelningen af bolagets allmänna, konstanta kostnader å ett nära 20 % större tontal malm skulle minska kostnaden per ton och alltså öka vinsten med endast 5 öre, skulle den ökning i lösensumman, som däraf framkallades, blifva 2,343,750 kronor.

Andra skäl kunna äfven anföras mot det ifrågasatta aftalet, såsom det olämpliga i att redan nu ändra det förra året afslutade kontraktet äfvensom de betydande utgifter, som komma att följa af det ökade behofvet af materiell å järnvägen.

På grund af det anförda tillåter jag mig föreslå,

att Riksdagen måtte *dels* besluta att icke bifalla Kungl. Maj:ts proposition n:o 176, i hvad den afser aftal med Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att afsluta köp med aktiebolaget Svappavaara malmfält af nämnda bolags fastigheter samt grufvor, grufandelar m. m. enligt aftal 9 april 1908;

dels för nämnda ändamål bevilja ett anslag af 8,500,000 kronor samt bemyndiga Riksgäldskontoret att i mån af behof och efter Kungl. Maj:ts beslut från och med den 1 juli 1908 tillhandahålla Kungl. Maj:t nämnda belopp.

Stockholm den 29 april 1908.

Gustaf Boman.